

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 8 czerwca 2011 r.

Druk nr 1240

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 85a ust. 3 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniona jest senator Grażyna Sztark.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Piotr Zientarski

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1.

W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.¹⁾) w art. 81 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Jeżeli zgłoszenie wniosku o zasiłek pogrzebowy w terminie określonym w ust. 1 było niemożliwe z przyczyn niezależnych od osoby, która pokryła koszty pogrzebu, prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa po upływie 12 miesięcy od daty pogrzebu."

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578, Nr 257, poz. 1726 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398.

UZASADNIENIE

1. Ustawa wykonująca wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 października 2010 r. (P 25/09) stwierdzającego niezgodność art. 81 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) z Konstytucją.

Sentencję wyroku opublikowano w Dz. U. z 2010 r., Nr 205, poz. 1365 (dzień publikacji – 3 listopada 2010 r.), a całość wyroku, z uzasadnieniem, w OTK Z. U. z 2010 r., Nr 8A, poz. 82.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. TK orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 81 ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 21 maja 2009 r., z art. 32 ust. 1 Konstytucji, w zakresie w jakim nie przewiduje innego zdarzenia, od którego rozpoczyna się bieg terminu do złożenia wniosku o zasiłek pogrzebowy, niż dzień śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje. Przepis ten stanowił, iż prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa w razie niezgłoszenia wniosku o jego przyznanie, w okresie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby.

2.2. Zasiłek pogrzebowy jest jednorazowym świadczeniem przysługującym w razie ziszczenia się ryzyka śmierci i związanej z nią konieczności urządzenia pochówku. Zasiłek ten ma formę określonej ryczałtowo kwoty oderwanej od faktycznie poniesionych kosztów pogrzebu. Można uznać, że zasiłek pogrzebowy jest jedną z form realizacji zabezpieczenia społecznego, polegającego na łagodzeniu skutków śmierci osoby bliskiej.

Celem zasiłku pogrzebowego jest zatem m.in. pokrycie, przynajmniej częściowe, kosztów pogrzebu. Tym samym poniesienie kosztów pogrzebu stanowi niezbędny warunek przyznania tego zasiłku. Jednocześnie ustawodawca zdecydował się na wyznaczenie nieprzekraczalnego terminu ubiegania się o zasiłek, tj. w okresie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje. Wprowadzenie tego terminu ma znaczenie dyscyplinujące i łączy się z założeniem, że istota świadczeń ubezpieczeniowych opiera się na

łagodzeniu skutków ziszczenia się danego ryzyka. Rekompensowanie kosztów pogrzebu po upływie stosunkowo odległego czasu od jego urządzenia nie spełnia tego warunku i byłoby niezgodne z celami zasiłku.

Niemniej jednak w konsekwencji, przyjęcie nieprzekraczalnego terminu złożenia wniosku o zasiłek pogrzebowy liczonego bez wyjątku od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje, prowadzi zdaniem TK, do zróżnicowania podmiotów podobnych, legitymujących się jednakową cechą istotną. TK stwierdził, iż przyjęcie za początek biegu 12-miesięcznego terminu dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje, bez możliwości innego określenia początku biegu prowadzi w niektórych wypadkach do skutków sprzecznych z celem, jaki miał ustawodawca, ustanawiając instytucję prawną w postaci zasiłku pogrzebowego. Regulacja taka nie obejmuje bowiem stanów faktycznych, w których zorganizowanie pogrzebu w ciągu roku od dnia śmierci osoby z przyczyn obiektywnych nie było możliwe. Tym samym, o ile samo wyznaczenie początku biegu terminu od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje, generalnie nie budzi wątpliwości, to jednak z uwagi na różne wypadki losowe regulacja taka jest niekompletna. Pominięcie to prowadzi bowiem do niezgodnego z celem zasiłku pogrzebowego pozbawienia z reguły najbliższej rodziny środków rekompensujących wydatki poniesione w związku z pogrzebem bliskiej osoby.

Nie ulega wątpliwości, że dotychczasowe brzmienie art. 81 prowadzi do zróżnicowania świadczeniobiorców charakteryzujących się jednakową cechą istotną, tj. podmiotów, które poniosły koszty pogrzebu. Pozbawianie prawa do zasiłku osób, które z przyczyn od siebie niezależnych dokonały odpowiednich czynności pogrzebowych po wskazanym w art. 81 ustawy terminie, jest sprzeczne z zasadniczym celem zasiłku pogrzebowego i nie znajduje uzasadnienia w innych wartościach konstytucyjnych.

2.3. Wyrok wywołuje skutki prawne z dniem publikacji.

3. Cele i zakres projektowanej ustawy

TK zwrócił uwagę, że jeszcze przed wydaniem wyroku ustawodawca dostrzegł konieczność zmiany art. 81 i dodał do niego m.in. ust. 2 stanowiący, że „Jeżeli zgłoszenie wniosku o zasiłek pogrzebowy w terminie określonym w ust. 1 było niemożliwe z powodu późniejszego odnalezienia zwłok lub zidentyfikowania osoby zmarłej, prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa po upływie 12 miesięcy od daty sporządzenia aktu zgonu”. Niemniej jednak powyższa zmiana nie rozwiązuje problemu, ponieważ nie uwzględnia wszystkich

stanów faktycznych. Np. w przypadku śmierci osoby przebywającej za granicą procedura poszukiwania i zawiadamiania rodziny i sprowadzania zwłok może trwać dłużej (tak jak w przypadku będącym przyczyną wyroku TK).

Mając na uwadze cel zasiłku pogrzebowego, a także fakt, że mobilność społeczeństwa zarówno w celach zarobkowych jak i innych staje się coraz bardziej powszechna TK podkreślił, iż słusznym wydaje się uwzględnienie w przepisach dotyczących zasiłku pogrzebowego także sytuacji nietypowych, innych niż wskazane w art. 81 ust. 2 ustawy.

Proponuje się więc zastąpienie kazuistycznego brzmienia ust. 2, treścią, która będzie mogła mieć zastosowanie do różnych okoliczności, w których późne wystąpienie z wnioskiem o zasiłek było niezależne od osoby, która poniosła koszty pogrzebu. Chodzi też o to by uzależnić bieg terminu od daty pogrzebu (którego koszty zasiłek ma pokryć), a nie od daty czynności administracyjnych, takich jak wystawienie aktu zgonu.

4. Skutki finansowe wykonania projektowanej ustawy

Ustawa powoduje skutki finansowe dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynikające z konieczności wypłaty minimalnie większej liczby zasiłków pogrzebowych.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

.....
T ł o c z o n o z p o l e c e n i a M a r s z a ł k a S e n a t u
.....